

Megjelenik e lap mindennap, pénteket kivéve.

Előfizetési ár:
 Helyben a hátralévő színiidényre 2 frt. 50 kr.
 Vidékre " " 5 " — "
 Helyben egy óra 1 " oszt. ért.

Mindennemű hirdetések elfogad-
 tatnak: kétszer hasábozott sorért
 3 újkr., ismétléseknél 3 újkr.
 [Kincstári díj minden hirdetésből 30 újkr.]

MÁRIA.

BESZÉLY.

(folytatás.)

VIII.

„Mielőtt a honfi táborok szembeszállottak s megvittak volna, eljöttem hozzád Máriám! búcsú s áldásodat venni; engem honfiai parancs küld a csatázók közé — mondá az alig érkezett s már is induló Zalárdi nemes felindulással — de velem lesz angyal lelked, velem szerelmed megóvni a véstől, s föntartani azon égi boldogságra, melyet te, e földre küldött angya szövendesz hűséget, szerelmed arany szála, val!”

Máriának gyöngyök hullottak le arczain, mert a könnyek a lélek gyöngyei.

„Vagyha e nemzet sorsa s a végzet istene halált küldene e kebelre, szóljon el emléked olykor, mint elszáll a csöndes estnek zefirje a honfiak sirja fölé; s légy nyugodt, mert a hant alatt, melynek porában megfürdend a szellő, egy

hű, egy téged imádó, s a haza, s a te emlékeddel leszállott várja a föltámadás, a túlvilági boldogság azon reggét, melyen mi elválhatlanul egyesülendünk.“

„Isten veled Máriám! „szóltt kézsókolva Zalárdi, míg a lányka fuldokolt a könnyárban.“

„Isten veled! egyellenem és mindenem!“ reageg szaggatottan az elválás fájó hangján.

* * *
 Békesi már ekkor Dézs alá érkezett, s innen Kozárvára telepedett le, megakarván Dézs-városát kimélni fegyelmetlen táborától.

Kozárváról fölhívást bocsátott Erdély minden részeibe, összehívandó embereit intve, miképp most az idő, midőn a fejedelem készületlen és mindenkitől elhagyatottan áll; most bizonyos a győzelem.

Kozárváról apahidára vezeté seregét.

Eközben a Gyulafehérvárt tartózkodó fejedelem körül is gyűlöngetek a védsapatok, s midőn Tordára érkezett Békesi, megindult a fejedelem is táborával Torda fölé.

Említettük volt néhány nevezetesebb férfait

hazánknak, kik dandárjaikkal siettek a fejedelem táborához; ezekhez csatlakozott egy tömeg székelység Aranyosszékből, kiknek, mint a történelem mondja, inkább csüggött a hűség keblükön, mint a Békesi által adott inger.

Szászok jöttek, és jöttek Káránsebes s Ludas környékéről is segélyek.

A hogy közeledett Békesi Erdélyhez, átrepülte az országot e hir, nagyitva ereje számát, s titkos hivei, kik szétszórva itt-ott találtattak, merészebben kezdék fölemelni lázadó fejüket, míg a többieket keserűség és fájdalom lépé el.

Csaknem általános volt az aggály és levertség azokban, kik a hon érdekeit keblükben bírák.

Őszi Mária is ezekhez tartozott, de az ő szivecskéjét a tépő fájdalomnak kettős nyilja járta át.

Láttuk minő szeretettel, gyermeki rajongással bálványozta; ő tudta, hogy atyja határtalan tisztelettel és odaadással van a fejedelemhez, e szerint első határozott ellenére atyjában találand a párttűtő sereg.

E gondolatok furiai közt tépelődött Mária.

Sokszor azon eszme ragadá meg, hogy visszatérjen atyjához, minő enyh volna egy sorsot tűrni atyjával? s ilyenkor könnyei között iszonyuan vétkesnek vallá magát, miért is hagyta el őt?

Csak rokonának sok kérésére mondott le az elutazás eszméjéről.

„Hátha csak átvonul a lázadó sereg Határvára alatt? hisz ennek semmi jelentősége ugy is.

„Vagyha a várnagy megharcolja a harczot, ki tudja: mi sorsa lesz annak; ha az első győzelmet — minő győzelem egy maroknyi őrséget — kivivná Békesi, mennyivel nyugodtabb lesz a várnagy, tudva, hogy te, leányom itt vagy, hová nem oly könnyen üt be Békesi,“ mondá vigasztalólag rokona.

Vigasztalható-e az atyát sirató kebel?

Mária vigasztalhatatlan volt.

Imádkozz lányka! a fájdalomnak van még nagyobb foka is.

S midőn megjelent a hir fekete szárnyaival, hogy atyja elfogatott, börtönbe záratott, dühöngő árja a fájdalomviharnak futotta át minden izmait, minős bösz orkánok hajtanak föl a tenger mélyéről.

Ki merné ez első rohamban vigasztalni is? Hiszen a vigasz is szép zsavak burkaiba tekert ámitás volna csak.

A végzet, mely törülhetlen betűivel beírta könyvébe az ember sorsát, a végezet tarthatna vigaszt, csak ő, mely beolvas a jövő rejtekeibe.

Mely ész az, melynek profétiai tehetség ada-

tott? hadjátok el a szemet, hadd öntse ki gyöngyeit, majd ki fogynak azok, s ha elfogy az emlékezet is, elvész a fájdalomnak fullánkja is.

Másnap nyugodtabb volt a lányka, talán akadt valamire, mi enyhét adott? oh igen; katározottan nyilatkozott, hogy történjen bár mi vele, atyját látnia kell, s ha nem mentheti meg a börtön gyilkos falaitól, követelni fogja, miképp atyjával egy sorsot mérjenek neki is, ő örököse atyjának javai, ugy mint fájdalmaiban is.

Rokona mindent megkisértett, hogy Máriát visszatartsa ez eszmétől; fölemlítette, miképp a tábor most húzódik, ki tudja, Kozárvára vagy a Mezőség fölé, s veszélyes volna nekik, éppen mint Őszi leányának most utazni.

De Mária következetesebb volt határozatához, semhogy azzal fölhadjon.

Jutott ugyan eszébe, hátha Zalárdihoz folyamodnék atyja ügyében, de ez eszmét kiverte egy sötét gondolat, mely most villant föl kicsiny fejében; igen, ez az ő műve, a Csatáré! így hát Zalárdi nem segíhet; magam fogok segíni, vagy ketten veszünk, mondá szelid bánatosan rokonának.

MEZŐVÁRI

(folytatása köv.)

GYÁSZHIR.

Most jövünk egy fiatal 29 éves barátunk hideg sirhalmától. A halál vad keze egy fiatal ágot tört le a földi élet fájáról; ez RIVNYÁK SÁNDOR, igen szép reményű és készülttségű ifju ember volt, mind a műirodalomban, mind hivatali szakmájára nézve; előbb a „Magyar Futár“ s utóbb lapunk dolgozótársa. A ritka hű barátok egyikét, s szüleinek egyetlen örömét temettük benne ma el. Fölötte Nagy Péter ur mondott gyászbeszédet, azon édesbús hanggal, mely anyyira szivre hat, s azon vigasztaló eszmékkal, melyekkel hallgatóink keblét ő mindig megkönyvité. Gyászdalt a színház énekesei mondtak fölötte. Áldás és hű emlékezet könnyítsék porait.

Megszökés a szinpadtól.

— Azon nyomoru időben, midőn boldogult elődeink páriaként utazták be a hont, midőn Szentpéteri és Megyeri a hideg ellen lótakaróban burkolva, dideregtek utazásukban, többet gyalogolva mint kocsin, nehogy megfagyjanak — s hol egyik hol másik igazgatói sátra alá futottak össze, és bomlottak szét megint az éhség és nyomor miatt; — azon időben mikor Megyeri Sz-on gyűjte össze egy kis tábor, a gunyoló részvétlenség, és csufondarosság özöne ellen, ott történt e kis tragicomicum.

Volt Sz-on egy kiszolgált színész, ki haszonve-

hetlensége miatt már egyik szintársaságnál sem élhetett meg, nem mint festő sem, mert akkorában nem járult ám minden új darabhoz új díszlet, hanem képzelnünk kellett palotákat, padokat, léggöcsöket, tündér föllegeket sat. A festő tehát Sz-on telepedett le, szülő földjén, és festőgetésből élt.

Megyerit a vándor színész forgó szele Sz-a hordta, mostanában ő volt az igazgató, máskor meg azok voltak, vagy lettek, kik most alatta voltak, az ő igazgatói.

A festő elment Megyerihez, s mint egykori tüzes színész kérte Megyerit léptesse fel őt.

Megyeri nagyon szabódott, mert ismerte gyöngye voltát, de a művészi roham ellenállhatlan, mint a szerelemé.

A festő, sógorság- és komaságban volt az egész várossal, s ezt egy igazgatónak respektálni kell, s ígérte hogy az egész várost beharangozza ha ő fellép. Megyeri engedett a rohamos festőnek, s Hóra és Kloska című, lázadásos darabban léptetett fel őt, Kloska szerepét bizván reá.

A terem fuladásig telt nézővel, annál inkább, mert új díszletet is hirdettek, mely azonban csak egy nagy fatörzsből állott, a festő ecsete által készítve; Görög-tűz és menydörgős menykő is volt jelente a színlapon.

Hóra kemény gyerek volt, de Kloskát a megbánásos lelke szálta meg, és az általa festett fatörzsről felállva tértő beszédet tart feleihez visszánogtatván azokat elhagyott ekékhez, és földes uraikhoz ujtott hűséggel. Hóra erre dühbe jön — így van a durrogó dramában írva — és Kloskát a fatörzsről lelővi piztollyal. Kloska rettenetes mimikát, és pantomiát fejtett ki, előbb mint nagy, szürbe bujt tuskó zuhant le, azután fölemelkedett, rugott és kapkodott, s nagy horkantással kiadta lelkét. A közönség kivált az atyafiak igen megtapsolák. A haramia drámák szabályai szerint az isten ostorának, vagy haragjának is szerepelni kellett, ez istentelenségre az ég azzal ijeszt rá, hogy a futó menykő hecsap egy fába, honnan a villany átfut a szomszéd fába is; azokat is rombolván, Bajuszi — híres tűzkészítő, még pedig arról híres, hogy soha egy készítménye sem sikerült — kezében tartá a fagygyertyát s a jelszóra meggyújtá a futómenykő csapját, vulgsz sztupinját, míg az ügyelő nagy menykő csapást hallatott, egy hosszú léczet úgy csapván a falhoz hogy az szerte röppent. A sztupin szokás szerint egy darabig sustorgott, azután lángra lobbant, és sustorogva lassan haladt az egyik színpad széléről a másikra.

A tűzfonal Kloska szerencsétlenségére éppen fölötte vonult el, vagy is úgy talált meghalni, hogy az orra a keresztül vont fonal alá esett, s attól alig volt egy ujnira.

Midőn észrevette, hogy a tűz orra felé közeledik, pokoli ijedségbe esett, s e kritikus pillanatban nem tudá mit tegyen. De midőn már csak egy arasznyira szorta a sziporkát, felkapta fejét, egyet fordult, s maga sem tudta hányadán van; s csak annyit tudott hogy most szemben ül a publikummal, mely kaczagni kezdett.

Jóvá akarván tenni a dolgot, újra levágta magát, mint halott, de most a közönség harsogva kaczagott; s Kloska kétségbeesett. Mit volt mit tennie fogta magát és négy kézláb mászott a színpalak mögé.

A drámából lön vigjáték; de a festő annyira szívére vette e fátumot, hogy akkor éjszaka megszökött, ott hagyván feleségét és gyermekeit, és csak három év múlva került haza.

Érkeztek:

^{18/12} Papp János, földbirtokos, Kecseéről.
Ajtai György, „ Novajról.
Zeyk László, „ Kutysfalváról.
Katona Gábor, „ Szováthról.
Favre Ágoston, magánzó, Bécsből.
Gundaras Lipót, cs. k. ker. főnök, Mocsról.
Sterka-Sulucz Dénes, cs. k. bivat., Mocsról.
Egger W., ó-ékszer kereskedő, Pestről.

Elutaztak:

^{18/12} Peters Ferdinánd, cs. k. bivat., Boncsikára.
Rettegi Ferencz, földb., Szentkirályra.
Török József, földb., M.-Derzsére.
Fosztó Ferencz, földb., M.-Derzsére.
Merlet Lajos, mérnök, N.-Váradra.
Korbuly Sámuel, kereskedő Tordára.

HIRDETÉSEK.

(21) (3—3)

SZANKOVITS M.
díszaru kereskedésében
a nagy-piacon b. JÓZSIKA háznál

újból érkeztek számtalan meglepő szépségű
külföldi portékák
karácsonyi, újévi és névnap
ünnepélyekre
ezerfele czélszerű ajándékok,
ugy szintén
dús választékú
gyermek-játékok
nagyszerű kiállításban.

(20)

(3—3)

Ház-eladás.

A kétvíz között a 26-dik számú ház eladó.
Tudakozhatni fölöle a tulajdonosnénál, Justina Antalné asszonynál, nagy-piacon, Uhlich czukrasz ur átellenében a fodrász-bolttól balra.

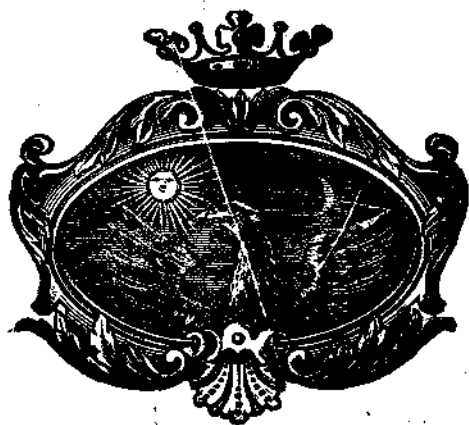
Tulajdonos és felelős szerkesztő: HAVI MIHALY.

**A kolozsvári nemzeti színházi pénzalap részére
TÓTH SOMA VENDEG.**

BÉRLET

SZÜNET.

NEMZETI

SZÍNHÁZ.

Felsőbb

engedélylyel.

Kolozsvártt, ma, kedden, december 20-kán, 1859.

A fennálló országos szini választmány pártfogása és HAVI MIHÁLY igazgatása alatti
dalszintársaság által

A kolozsvári nemzeti színházi pénzalap részére adatik:

HUNYADI LÁSZLÓ.

Eredeti nemzeti opera 4 szakaszban, szövegét írta Egressi Béni, zenéjét Erkel
Ferencz. A menyegző táncot betanítá **Tóth Soma.**

1 ső szakasz: Cillei halála Nándorban, 1456-ban. 2-ik szakasz: Királyi eskü Temesvártt, 1456-ban.
3-ik szakasz: Ármány Budán, 1456-ban. 4-ik szakasz: Vérpad Budán, 1457-ben.

S z e m é l y z e t

V-ik László, magyarok királya	— — Paulai.	⊗	Gara, nádor	— — — — —	Bodorfi.
Cillei Ulrik, a király anyabátyja	— — Marczelli.	⊗	Mária, leánya	— — — — —	Fridrikné.
Hunyadi Erzsébet, János özvegye	— — — — —	⊗	Egy hölgy	— — — — —	Láng B.
és Temesvár urnöje	— — Ferenczi I.	⊗	Hóhér	— — — — —	x x x
László) fiai	— — — — —	⊗			
Mátyás)	— — — — —	⊗			
	— — Follinus.				
	— — Schinek J.				
					Főurak, hölgyek, királyi kíséret, Cillei zsoldosai, nép.

Tisztelettel kéretnek a páholy és zártszék bérlő uraságok helyeik meg-
tartásáról rendelkezni.

Helyek ára: Felső páholy **2 ft 10 kr.** Közép páholy **3 ft 15 kr.** Alsó páholy
2 ft 63 kr. Zártszék **70 kr.** Földszint **42 kr.** Altiszti jegy **21 kr.**
Karzat **18 kr.** osztr. ért.

A mai előadás egész jövedelme a helybeli nemzeti színházi alap javára, fordítatván, a t. cz. közönség szí-
ves részvétét tisztelettel fölkéri **Az országos színházi bizottmány.**

Az előadásnak a fenirt czélhoz méltó és diszes kiállításáról kötelességszerűleg gondoskodik
A szinigazgatóság.

Tóth Soma nr, az előadás üdvös czéljának tekintetéből, díj nélkül lép fel, s a kettős magyart **Máyer Luizáva**
táncolja.

Kezdeté fél 7 órakor, vége 9 után.

AZ EV. REF. FŐTANODA KÖNYVNYOMDAJA. (Belső farkasuteza 74 sz.)